

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ตามลำดับ ดังนี้

1. สรุปผลการวิจัย
2. อภิปรายผล
3. ข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

ในการวิจัยการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. ปัญหาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 โดยรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมาก ไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ ด้านการดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ด้านการวางแผนและเตรียมการนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้ และด้านการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา
2. ผลการเปรียบเทียบปัญหาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 จำแนกตามสถานภาพ และขนาดของสถานศึกษา
 - 2.1 บุคลากรของสถานศึกษาที่มีสถานภาพต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
 - 2.2 บุคลากรของสถานศึกษาที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
3. แนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า
 - 3.1 ด้านการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา สถานศึกษาควรมีการจัดโครงการอบรมผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนทุกคนเป็นการอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อสร้างความพร้อมของสถานศึกษาเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน มี

การแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำหลักสูตร มีคณะกรรมการจัดทำข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ เป็นปัจจุบันสำหรับการดำเนินงานด้านหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ

3.2 ด้านการจัดทำสาระหลักสูตรสถานศึกษา สถานศึกษาควรมีการประชุมวางแผนในการจัดทำหลักสูตรอย่างมีขั้นตอน ศึกษาหลักสูตรแกนกลาง กำหนดปรัชญา วิสัยทัศน์ พันธกิจ พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องบริบทและหลักสูตรแกนกลาง ทำเล็มหลักสูตร เอกสาร และแผน และสนับสนุนให้คณะครูทุกคนมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตร ร่วมชี้แจงแนวทางการปฏิบัติให้มีความชัดเจนสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในสถานศึกษาได้

3.3 ด้านการวางแผนและเตรียมการนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้ สถานศึกษาควรมีการวางแผนและกำกับการดำเนินงานบุคคล การส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากร การวางแผนพัฒนาการศึกษาและการใช้งบประมาณ การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา เตรียมหลักสูตรสถานศึกษาที่เหมาะสมส่งเสริมความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษา และมีการส่งเสริมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และส่งเสริมผู้เรียนตามเป้าหมายจุดเน้นของโรงเรียน มีสื่อนวัตกรรมในการจัดการเรียนรู้ มีการสำรวจแหล่งเรียนรู้ จัดทำทะเบียนแหล่งเรียนรู้

3.4 ด้านการดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา สถานศึกษาควรมีการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนสนองความต้องการและศักยภาพของนักเรียนนำหลักสูตรไปทดลองใช้สอนจริง ปรับปรุงหลักสูตรในส่วนที่เป็นปัญหา สร้างความตระหนักให้กับบุคลากร ครู และกรรมการฝ่ายต่าง ๆ เห็นความสำคัญต่อการศึกษาให้มาก มีการวัดและประเมินผลตามสภาพความเป็นจริง เป็นไปตามที่สถาบัน กำหนด การจัดระบบของข้อมูลเพื่อรองรับการใช้หลักสูตรเหมาะสม

3.5 ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล หลักสูตรสถานศึกษา ผู้บริหารควรมีการส่งเสริมการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลหลักสูตรในสถานศึกษา ควรสนับสนุนการนิเทศภายในโรงเรียนโดยผู้บริหาร ครูวิชาการ เพื่อพัฒนาและปรับปรุงการดำเนินงานการใช้หลักสูตร การประเมินผลการใช้หลักสูตร โดยสังเกตจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนมีความเหมาะสม

3.6 ด้านการสรุปผลการดำเนินงานของสถานศึกษา สถานศึกษาควรมีการสรุปรายงานผลการดำเนินงานของสถานศึกษา โดยเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนร่วมต่าง ๆ เข้าร่วมในการดำเนินงาน โดยร่วมกันวิเคราะห์ สังเคราะห์สรุปผลการพัฒนา แนวทางแก้ไขปัญหา แนวทางพัฒนาสถานศึกษา ครู และนักเรียน แนวทางพัฒนาการใช้หลักสูตรของควรมีการสรุปผลการดำเนินงาน เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ

3.7 ด้านการปรับปรุง และพัฒนา หลักสูตรสถานศึกษา สถานศึกษาควรมีการประชุมแต่งตั้งคณะกรรมการ นำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษานำปัญหาอุปสรรค และข้อที่ควรพัฒนามาประชุมวางแผนเมื่อสิ้นปีการศึกษา ติดตามการใช้หลักสูตร มีการจัดการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา และชุมชน นำผลการประเมินเป็นข้อมูลในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาต่อไป ซึ่งการกำหนดระยะเวลาในการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรควรชัดเจน 3 ถึง 5 ปีต่อครั้ง และมีการประเมินทุกปี เพราะการ

ปรับเปลี่ยนบ่อยอาจมีผลกระทบต่อการทำงานของโรงเรียน หรือควรมีการจัดทำหลักสูตรในระดับเขตพื้นที่การศึกษาโดยศึกษานิเทศก์เป็นผู้ดำเนินการ

อภิปรายผล

จากการสรุปผลการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 โดยรวมดังกล่าวข้างต้นสามารถนำมาอภิปรายผลโดยจำแนกเป็นรายด้านและรายชื่อได้ดังนี้

1. ปัญหาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 โดยรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ย จากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ ด้านการดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ด้านการวางแผนและเตรียมการนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้ และด้านการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา ที่ผลการศึกษาเป็นเช่นนี้เนื่องจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งระดับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 ได้ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสถานศึกษาเป็นหน่วยปฏิบัติและพัฒนาการศึกษาไปสู่เป้าหมายที่เน้นผู้เรียนเป็นฐานของการบริหารและการจัดการศึกษา ดังนั้นจึงได้จัดโครงการอบรมสัมมนาชี้แจง และประชุมเชิงปฏิบัติการหลักสูตรสถานศึกษาเพราะหลักสูตรเป็นเสมือนแม่บทที่มีความสำคัญและทิศทางต่อการจัดการศึกษาให้กับโรงเรียนในสังกัดอย่างต่อเนื่อง แต่ด้วยข้อจำกัดสถานศึกษาต้องจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา โดยครู และบุคลากรของสถานศึกษานั้น ๆ เอง ทำให้เกิดข้อจำกัดด้านความรู้ ความสามารถ และทักษะในการปฏิบัติงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 ส่วนใหญ่จำนวนครูไม่เพียงพอต่อภาระงาน ขาดแคลนอัตรากำลัง เพราะเข้าร่วมโครงการเกษียณอายุราชการก่อนกำหนดเป็นจำนวนมาก ทำให้ครูส่วนใหญ่ใช้เวลาในการสอนและดูแลนักเรียนมากกว่าการจัดทำเอกสารต่าง ๆ แม้ว่าครูจะมีความตระหนักและพยายามปฏิบัติงานด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาอย่างไรก็ตาม โรงเรียนที่มีความพร้อม และบุคลากรเพียงพอ ก็จะประสบปัญหาไม่มากนักน้อย แต่ด้วยข้อจำกัดด้านบุคลากร ขาดความพร้อมของโรงเรียนและส่วนใหญ่โรงเรียนในพื้นที่ก็เป็นโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็ก ก็ยิ่งทำให้ประสบปัญหามากกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่ จึงส่งผลให้ผลการวิจัยพบว่าปัญหาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 อยู่ในระดับปานกลางซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับการวิจัยของทวี เพชรพยอม (2551 : 81) ได้ศึกษา สภาพและปัญหาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2 ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง และพัชรินทร์ วัชรกิตตานนท์

(2551: 99) ได้ศึกษา การใช้หลักสูตรภาษาไทยและวัฒนธรรม ไทยในโรงเรียนนานาชาติที่ได้รับการรับรองมาตรฐานจากองค์กรต่างประเทศ ในกรุงเทพมหานคร พบว่า การบริหารหลักสูตรภาษาและวัฒนธรรมไทย โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง วรญา ภูเสตวงษ์ (2553 : 112) ได้ศึกษา การศึกษาปัญหาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนรัฐบาลในจังหวัดจันทบุรี ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ของโรงเรียนรัฐบาลในจังหวัดจันทบุรี ทั้งโดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับปานกลาง และพิจารณาเป็นรายด้าน ดังนี้

1.1 ด้านการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา พบว่า โดยรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากสถานศึกษามีการแต่งตั้งคณะกรรมการและอนุกรรมการของสถานศึกษา การสร้างความตระหนักให้แก่บุคลากรที่เกี่ยวข้อง การพัฒนาบุคลากรในโรงเรียนให้มีความรู้ ความเข้าใจ การจัดทำระบบสารสนเทศของสถานศึกษาให้ครอบคลุมและเป็นปัจจุบัน การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้สอดคล้องกับหลักสูตรและความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครองและชุมชน และการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษา ให้ผู้เรียน ผู้ปกครอง หน่วยงาน องค์กรในชุมชนได้รับทราบ สอดคล้องกับการศึกษาของกรมวิชาการ (2544 : 4-5) ที่กล่าวไว้ว่า ขั้นตอนเตรียมความพร้อมของสถานศึกษาเป็นขั้นตอนแรกของการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษาที่เป็นโรงเรียนนำร่อง โรงเรียนเครือข่ายหรือโรงเรียนแกนนำ ที่เข้าร่วมโครงการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในปีการศึกษา 2545 จะต้องมีการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา

1.2 การจัดทำสาระของหลักสูตรสถานศึกษา พบว่า โดยรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากสถานศึกษามีการกำหนดวิสัยทัศน์พันธกิจ เป้าหมายของการจัดการศึกษาของสถานศึกษา กำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน จัดทำโครงสร้างของหลักสูตรสถานศึกษา จัดทำคำอธิบายรายวิชา จัดทำหน่วยการเรียนรู้จัดทำแผนการเรียนรู้ จัดทำแผนการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานสำหรับการจัดทำสาระของหลักสูตรสถานศึกษา สอดคล้องกับงานการศึกษาของกรมวิชาการ (2544 : 4-6) ที่กล่าวไว้ว่า สถานศึกษา ที่ใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน จะต้องดำเนินการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อใช้เป็นข้อปฏิบัติในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งนี้สถานศึกษาจะต้องจัดทำแนวปฏิบัติและดำเนินการตามแนวปฏิบัติที่กำหนดไว้เพื่อบรรลุเป้าหมายของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1.3 ด้านการวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา พบว่า โดยรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากสถานศึกษามีการวางแผนส่งเสริมและสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จัดกิจกรรมการเรียนรู้ วางแผนบริหารจัดการกิจกรรม พัฒนาผู้เรียน และศึกษาความต้องการของผู้เรียน ชุมชนหรือท้องถิ่น สอดคล้องกับการศึกษา ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2549 : 24-29) ที่กล่าวไว้ว่า สถานศึกษาที่ใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ก่อนนำไปใช้ควรมีการวางแผนอย่างเป็นระบบเพื่อบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ ทั้งนี้สถานศึกษาที่จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาแล้ว ก่อนนำไปใช้จะต้องวางแผนในการดำเนินการใช้ หลักสูตรเพื่อให้หลักสูตรบรรลุผลตามเป้าหมาย

1.4 ด้านการดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา พบว่า โดยรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากสถานศึกษามีการจัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ รวบรวมเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตรและรายงานผลการเรียนรู้ของผู้เรียนต่อผู้ปกครองนักเรียนเมื่อสิ้นสุดภาคเรียน ทำความเข้าใจในเจตนารมณ์ของหลักสูตรสถานศึกษาให้ชัดเจน จัดทำกำหนดการสอนของครู และการจัดปัจจัยและสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ภายในสอดคล้องกับการศึกษาของชนบท ชาติทอง (2552 : 98) ที่กล่าวไว้ว่า การดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษาโดยสถานศึกษาปฏิบัติการบริหารหลักสูตรตามที่ขั้นตอนที่ 3 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะขั้นตอนนี้คือการบริหารหลักสูตรให้เป็นไปตามการวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตร สถานศึกษาที่วางไว้

1.5 การนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผลการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา พบว่า โดยรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากสถานศึกษามีการวางแผนการนิเทศ กำกับ ติดตามการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ดำเนินการนิเทศกำกับ ติดตามการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ประเมินผลการนิเทศ กำกับ ติดตาม การบริหารหลักสูตรสถานศึกษา และนำผลการนิเทศไปพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษากำหนดไว้ สอดคล้องกับการศึกษาของกรมวิชาการ (2544 : 6) ที่กล่าวไว้ว่าขั้นตอนการนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผลการบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา ว่าเป็นการดำเนินงานของสถานศึกษาในเรื่องของการนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผลการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการในสถานศึกษา และนอกสถานศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเป็นขั้นตอนที่จะต้องรวบรวม วิเคราะห์ สรุปและรายงานผลให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ

1.6 ด้านการสรุปผลการดำเนินการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา พบว่า โดยรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากสถานศึกษามีการเผยแพร่ข่าวสารข้อมูลการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง นำผลการนิเทศไปพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา แต่งตั้งคณะกรรมการสรุปผลการดำเนินการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาและรายงานผลการดำเนินการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา สอดคล้องกับการศึกษาของชนบท ชาติทอง (2552 : 98) กล่าวไว้ว่าภารกิจสรุปผลการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา จะต้องมีการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลผลการดำเนิน นำมาวิเคราะห์ สรุปและรายงานผลการดำเนินงาน เผยแพร่ให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทราบ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเป็นการสรุปผลการดำเนินของสถานศึกษา ที่จะต้องรายงานให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทราบ

1.7 ด้านการปรับปรุง พัฒนาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา พบว่า โดยรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากสถานศึกษามีการนำผลการประเมินหลักสูตรสถานศึกษาไปปรับปรุงพัฒนาด้านกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านการจัดการเรียนรู้ด้านวิสัยทัศน์ของสถานศึกษาด้านโครงสร้างเวลาเรียน ด้านพันธกิจ และเป้าหมายด้านสาระการเรียนรู้ พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของผู้ที่เกี่ยวข้องและการนำผลการประเมินหลักสูตรสถานศึกษาไปปรับปรุงพัฒนาด้านการวัดและประเมินผล สอดคล้องกับการศึกษาของกรมวิชาการ (2544 : 6) ที่กล่าวไว้ว่าสถานศึกษาจะต้องนำผลการดำเนินงาน

รวมทั้งปัญหาและข้อเสนอแนะต่าง ๆ มาใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการวางแผนปรับปรุงและพัฒนากระบวนการบริหารหลักสูตรและดำเนินการปรับปรุงพัฒนากระบวนการบริหารหลักสูตรเพื่อให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเป็นขั้นตอนการปรับปรุง พัฒนาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ว่าจะต้องนำข้อมูลและปัญหาเป็นพื้นฐานในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา พร้อมทั้งจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยกำหนดเป้าหมาย วิสัยทัศน์และยุทธศาสตร์การพัฒนาในปีต่อไป

2. ผลการเปรียบเทียบปัญหาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 จำแนกตามสถานภาพ และขนาดสถานศึกษา

2.1 บุคลากรของสถานศึกษาที่มีสถานภาพต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ที่ผลการศึกษาเป็นเช่นนี้เนื่องมาจากบทบาทของผู้บริหารและครูมีความแตกต่างกัน ผู้บริหารจะทำหน้าที่กำหนดนโยบาย วางแผน และตัดสินใจในการปฏิบัติ ซึ่งแตกต่างจากครูผู้สอนที่ทำหน้าที่นำนโยบายไปปฏิบัติให้ประสบความสำเร็จตามนโยบายที่ได้กำหนดไว้ ซึ่งในทางปฏิบัติการนำนโยบายไปใช้อาจเกิดปัญหาไม่ประสบผลสำเร็จ ดังนั้นในบางประเด็นครูผู้สอนจึงมีความคิดเห็นแตกต่างจากผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับ มงคล สุวรรณกล่อม (2552 : 90) ได้ศึกษาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ชลบุรี เขต 3 พบว่า การเปรียบเทียบการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 3 จำแนกตามตำแหน่งโดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ธวัชชัย นานาปองสี (2551 : 85) ได้ศึกษาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนคลองบางแก่ง สำนักงานเขตหนองแขม สังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า บุคลากรที่มีสถานภาพแตกต่างกันมีการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 สรวุฒิ วาจาดี (2555 : 87) ได้ศึกษา การเตรียมความพร้อมและความพร้อมการบริหารหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา นครราชสีมา เขต 1 ถึง 7 ผลการวิจัยพบว่า ผลการเปรียบเทียบความพร้อมการบริหารหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 1 ถึง 7 จำแนกตามตำแหน่ง โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

2.2 บุคลากรของสถานศึกษาที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ที่ผลการศึกษาเป็นเช่นนี้เนื่องจากการดำเนินงานพัฒนาครูของผู้บริหารสถานศึกษาแต่ละแห่งนั้นมีความแตกต่างกัน เพราะสถานศึกษาแต่ละขนาดมีความพร้อมในด้านการพัฒนาแตกต่างกัน คือ สถานศึกษาขนาดใหญ่ และขนาดกลางจะมีความพร้อมด้านบุคลากร

งบประมาณ ทรัพยากร ระบบการบริหารจัดการทำให้การพัฒนาดำเนินไปอย่างรวดเร็วประสบผลสำเร็จดังที่ต้องการ แต่สถานศึกษาขนาดเล็กมีปัญหาด้านครูผู้สอนมีจำนวนจำกัดต้องรับผิดชอบงานสอนหลายชั้น และมีภาระงานวิชาการอื่น ๆ ที่ต้องรับผิดชอบทำให้ไม่สามารถดำเนินงานด้านการพัฒนาหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดรูปธรรมอย่างชัดเจน ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับมงคล สุวรรณกล่อม (2552 : 90) ได้ศึกษาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 3 พบว่า การเปรียบเทียบการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ชลบุรี เขต 3 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษาโดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ธวัชชัย นาปองสี (2551 : 85) ได้ศึกษาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนคลองบางแวก สำนักงานเขตหนองแขม สังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า บุคลากรที่มีขนาดสถานศึกษาที่ปฏิบัติงานต่างกันมีการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สรวุฒิ วาจาดี (2555 : 87) ได้ศึกษา การเตรียมความพร้อมและความพร้อมการบริหารหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 1 ถึง 7 ผลการวิจัยพบว่า ผลการเปรียบเทียบความพร้อมการบริหารหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 1 ถึง 7 จำแนกตามขนาดโรงเรียนโดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติ 0.05

บุคลากรที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดใหญ่ และขนาดกลาง มีความคิดเห็นต่อการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 แตกต่างจากสถานศึกษาขนาดเล็กอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ที่ผลการศึกษาเป็นเช่นนี้เนื่องจากสถานศึกษาขนาดเล็กมี ทรัพยากรทางการบริหารไม่เพียงพอ จำนวนบุคลากรมีจำกัดทำให้ต้องรับผิดชอบงานต่าง ๆ หลายหน้าที่จึงขาดความพร้อมในการบริหารงาน ขาดการเตรียมการ ตรวจสอบความพร้อมในการใช้หลักสูตร ขาดการสนับสนุนอบรมให้ความรู้ในการปฏิบัติในแนวทางเดียวกัน นอกจากนี้การบริหารหลักสูตร ถือกระบวนการจัดการเพื่อให้การบริหารเพื่อบรรลุตามเจตนารมณ์ของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาที่จัดทำโดยความร่วมมือของโรงเรียนและชุมชน ดังนั้นในการบริหารสถานศึกษาที่มีขนาดใหญ่และขนาดกลางย่อมมีความพร้อมในด้านต่าง ๆ ต้องมีการเตรียมการวางแผน สร้างความเข้าใจและส่งเสริมการมีส่วนร่วมและจะต้องมีการแต่งตั้งผู้รับผิดชอบงานอย่างชัดเจน ต้องอาศัยงบประมาณที่จำเป็นต่อการบริหาร ดังนั้นสถานศึกษาขนาดใหญ่และขนาดกลางจึงมีความพร้อมในการบริหารมากกว่าจึงมีปัญหาการบริหารหลักสูตรน้อยกว่าสถานศึกษาขนาดเล็ก ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของชลดา เกื่อนเนา (2548 : 91-94) ได้กล่าวว่า ปัญหาเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรของครูผู้สอนคือ ครูยังไม่ได้ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรเท่าที่ควร และครูผู้สอนไม่มีความมั่นใจว่าสาระการเรียนรู้ที่จัดทำขึ้นจะมีความถูกต้องหรือไม่วิทยากรที่มาอบรมในแต่ละครั้งให้ความรู้ไม่เป็นไปทิศทางเดียวกัน และระยะเวลาในการจัดทำสาระการเรียนรู้มีน้อยเกินไป ซึ่ง

สอดคล้องกับปัญหาโรงเรียนในเขตต่างจังหวัดที่พบว่าเอกสารในการจัดทำสาระการเรียนรู้มีมากเกินไป ครูไม่รู้ว่าจัดทำสาระการเรียนรู้เสร็จแล้วจะเหมาะสมกับผู้เรียนหรือไม่ จะเห็นได้ว่าปัญหาที่พบมีความสอดคล้องและส่งผลกระทบต่อเนื่อง เพราะยังไม่มีบุคลากรที่เชี่ยวชาญจริง ๆ ในเรื่องการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ด้านการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการสถานศึกษาและกรรมการอื่น ๆ ของสถานศึกษาเพื่อดำเนินงานด้านการพัฒนาหลักสูตรมีปัญหาอยู่ในระดับมาก ดังนั้นสถานศึกษาควรมีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษาให้ครูผู้สอน ผู้เรียน ผู้ปกครอง หน่วยงาน องค์กรในชุมชนได้รับทราบ เพื่อเสนอตัวเข้าเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาเพื่อทำหน้าที่ในการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง

1.2 ด้านการจัดทำสาระหลักสูตรสถานศึกษา ผลการวิจัยพบว่า การประชุมชี้แจงเรื่องหลักสูตรสถานศึกษามีปัญหาอยู่ในระดับมาก ดังนั้นสถานศึกษาควรมีเชิญผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้าร่วมในการประชุมชี้แจงเรื่องหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อร่วมในการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานสำหรับการจัดทำสาระของหลักสูตรสถานศึกษา

1.3 ด้านการวางแผนและเตรียมการนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้ ผลการวิจัยพบว่า การเตรียมครูให้มีความรู้ และความพร้อมในการนำ หลักสูตรสถานศึกษาไปใช้มีปัญหาอยู่ในระดับมาก ดังนั้นสถานศึกษาควรอบรมให้ความรู้ สนับสนุนการมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษาเพื่อให้สอดคล้องกับ ความต้องการของผู้เรียน ชุมชนหรือท้องถิ่น

1.4 ด้านการดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ผลการวิจัยพบว่า การวัด และประเมินผลตามผู้เรียนตามสภาพที่แท้จริงตามที่ได้กำหนดไว้ มีปัญหาอยู่ในระดับมาก ดังนั้นสถานศึกษาควรสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผลให้เหมาะสมกับผู้เรียนตามสภาพที่แท้จริงในสถานศึกษา

1.5 ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล หลักสูตรสถานศึกษา ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง มีปัญหาอยู่ในระดับมาก ดังนั้นสถานศึกษาควรมีการเชิญผู้มีความรู้ด้านหลักสูตรสถานศึกษา มาให้ความรู้และดำเนินการนิเทศอย่างต่อเนื่อง และมีการสรุปผลการนิเทศและนำผลการนิเทศไปพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

1.6 ด้านการสรุปผลการดำเนินงานของสถานศึกษา ผลการวิจัยพบว่า การรายงานผลการดำเนินงาน เผยแพร่และประชาสัมพันธ์ให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง และสาธารณชนได้รับทราบ

มีปัญหาอยู่ในระดับมาก ดังนั้นสถานศึกษาควรมีการรายงานผลการดำเนินการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ มีการติดตามผลอย่างต่อเนื่อง

1.7 ด้านการปรับปรุง และพัฒนา หลักสูตรสถานศึกษา ผลการวิจัยพบว่า การปรับปรุงหลักสูตรให้เหมาะสมกับสภาพปัจจุบัน มีปัญหาอยู่ในระดับมาก ดังนั้นสถานศึกษาควรนำผลการประเมินหลักสูตรสถานศึกษาในแต่ละปีการศึกษา มาปรับปรุงแก้ไขให้สอดคล้องกับสภาพทางสังคม เศรษฐกิจ ตัวผู้เรียน ผู้เกี่ยวข้องที่มีเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาให้สามารถใช้ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในระดับสถานศึกษา

2. ข้อเสนอแนะเพื่อทำการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาการดำเนินงานการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาทั้งเขตพื้นที่ การศึกษาต่าง ๆ ในเขตจังหวัดมหาสารคามมากขึ้น

2.2 ควรศึกษาแนวทางการส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาในเขตพื้นที่จังหวัดมหาสารคาม

2.3 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการติดตามการประเมินผล และการรายงานผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1

